

Epistola pauli

Pro oibus sanctis. ut habeant arma predicta generaliter. **E**t p me. spaliter. **D**et mihi sermo zc. i. constantia predicandi enagelii xpi. **P**ro q le. fungor zc. nuc detens rome. **I**ta ut in ipo audea zc. i. ut tribulatoes qs sustineo in nullo me terreat a pdicatioe retrahendo. **D**et at

Hec est vltia ps huus eple. z est confirmatio precedentiu p b q apls ea misit per dilectiu discipulu. ut plenius possz significare status apostoli ephe. et eos in deo consolari z b e qd dicit apls. **D**et aut. z p lra vsqz ibi o. **E**t fidelis mi. in dno. i. in his q sunt ad dnm. **P**er co solet corda vra. vos in bono cofirmado p sacra hortameta. **P**ax fratrib. i. in xpm credentibus. sup. sit r. **E**t cha. cu fide alif fides eet isormis. **S**ed do pre nostro. qui e dator istoz bonorum. **E**t dno iesu xpo p que ad nos pueniunt dei dona.

Gratia cu oibus generalit credentib. **I**n incorruptone amen. i. sic maneant i gra q no decidant ab ea. s pueniat ad glaz q est gra psummata Amen

In ca. vi. vbi dicit in postil. **D**et detur mihi fmo i aptoe oris mei. **A**dditio

Det mihi fmo in aptoe oris mei. **D**et referendū ad illud qd fuit a dno dcm aplis **D**at. x. c. **D**abit ei vob in illa hora qd loqmni. fm ei fragilitate huane nature timebat apls ne psura tribulationu ipediret a pmpitudine rnsionis in mysterijs euagelij declaradis. z io petebat p suffragia oionuz vt daret sibi a deo fmo. s. rect in aptoe oris mei. i. pmpre z fiducialit zc. **E**xPLICIT postil. sup eplaz ad Eph.

Incipit epistola ad philippenses. **A**ulus et timotheus. **H**ic incipit epla pauli ad philippenses: que diuidit in tres gtes. s. pftatoez z psecutoez: ibi. **G**ras z cofummatone ppe sine: ibi. **S**alutate. **C**irca primu p ponit psone salutatez cu dicit a paulo z timotheus. huc adiungit secu in salutate. qz missurus erat ad eos p ipm. vt hf ca. seqn. vt cu veniret ad eos reuerentius ac magis charitatie reciperet. **S**ecdo ponit psone salutate: cu dicit. **B**onibz sanctis. i. p baptismu sanctificatis **C**on xpo iesu. **I**n pmitua em ecclia: vt nome xpi redde ret magis auerentiu amabile z reuerendu: apli baptizabāt in noie xpi: in q tū intelligit tota trinitas: qz xps grece vncrlarie dicit: z sic intelligit filii vncrlarie p vnges z spūscūs vncio. **Q**ui st philippis. nome e citatis i macedoia

stantia z obsecratōne p oibus sc̄tis z p me vt det mihi fmo in aptōne oris mei cū fiducia notū facere mysteriū euangelij: p quo legatione fungor in cathena. **M**ista ita vt in ipo audeā put n optet me loqui. **E**t autē et vos sciatis que circa me s̄ qd egeā oīa vobis nota faciet tychicus charissim⁹ frater z fidelis minister in dño quē nisi ad vos in hoc ipm vt cognoscatis q̄ circa nos sunt: z psoletur corda v̄ra. **P**ax fratribus: z charitas cuz fide a deo patre nostro z dño iesu xpo. **G**ra cū oibus qui diligunt dñm nostrum iesuz xpm in incorruptōne Amen. **E**xPLICIT epla pauli ad ephesios.

Incipit argumentum in eplam ad philippenses. **P**hilippenses s̄t macedōes **H**i accepto verbo veritatis perstiterunt in fide: nec receperunt falsos aplos **H**os colaudat aplos: scribens eis a roma de carcere p ephorditum. **E**xPLICIT argumentum.

quā edificauit philippis rex p̄ alexādrī magni. z a noie suo eā denoiauit. **C**ū epis z dyaconib⁹. p epos i plurali itelligunt sacerdotes: vt dicit h glo. qz ples epi nō psūt vni citati. **P**ōt ēt dicit qz p epos itelligūt sacerdotes cū pōtifice citatis. **E**ps ei dicit ad epi qd ē supra. z scopos intēto

Incipit epla pauli ad philippenses. **C**a. i.

Aulus et timotheus hui ihu xpi omnibus sanctis in xpo ihu q̄ sunt philippis cum epis z dyaconibus. **G**ra vobis z pax a dō patre nostro z dño iesu xpo **G**ratias ago deo meo i oī memoria vestri semp in cūctis oionibus meis pro oibus vobis cū gaudio dep̄catōem faciens sup cōicatioe vestra in euangelio xpi a prima die vsqz nunc: p̄frens hoc ipm: qz qui cepit in vobis opus bonū pficiet vsqz in diem xpi iesu. **S**i cut em̄ est mihi iustum hoc sentire p oib⁹ vobis: eo q̄ habeam vos in corde et in vinculis meis z in defensione z confirmatōne euagelij: socios gaudij mei omnes vos esse. **T**estis em̄ mihi est deus quō cupiaz omnes vos esse in visceribus iesu christi. **E**t hoc oro: vt charitas v̄ra magis ac magis abundet in omni scientia z in omni sensu: vt p̄betis potiora vt sitis sinceres

scatōem fa. su. cō. zc. i. de eo q̄ mihi cōicatis fide z opere **I**n euangelio xpi. credentes z opantes: sicut z ego. **P**rima die. p̄ersionis v̄re. **Q**uod signū. in bono p̄seuerates. nā in fide p̄stiterāt nec falsos aplos receperūt. vt dicit hiero. in plogo: p̄t qd apls bona d̄ p̄sumatōe p̄fidebat. iō dicit. **C**ōfidens h̄ipm. qz q̄ cepit i vob op⁹ bonū pficiet. qz sic inchoatio opis meritorij ē a deo ita cōtinuatō z p̄sumatio. **S**ed vsqz i diē xpi iesu. in q̄ veniet ad iudiciū v̄ra remunerās bona. **S**i est mihi iustū h̄ sentire de tā em̄ bono principio iustū est sentire finē bonū. et maxie circa dilectos. qz dilectio facit op̄inari bonū de dilecto. iō subdit **V**o q̄ habeam vos in corde z in vinculis meis. s. charitatis **E**t in defensione zc. **P**hilippēs ei itaz p̄stater certauerant. p̄p̄itate enagelij. vt hf in fine hui⁹ ca. **S**ocios gaudij mei. q. d. ex h̄ iustū ē mihi sentire q̄ eritis socii cōsolatōis mee in patria sic estis socii tribulatois. i. pug. **T**estis ei mihi ē d̄s zc. p̄firmatō ē sue dilectōis erga eos. iō subdit a **E**t h̄ oro zc. qz charitas sp̄ pōt crescere in via. **I**n oī scia. nā crescete charitate cre scit noticia q̄ expedit ad salutē. **D**et p̄bet po. i. app̄to beiz ea seqndo. **D**et sitis sine. i. puri z mudi in vob.

q̄si sup̄intēdens. s. p̄plo cui p̄est: hoc autē cōpetit tā epis q̄ p̄byteris. **I**sti autē p̄pter sp̄alem em̄ nētā sup p̄plm erat sp̄aliter exprimēdi in saluatione apli. **I**ō exp̄it illos sp̄aliter p̄ saluatōnez oim ḡnaliter. **T**ertio ponunt optata bona cū d̄. **G**ra vob. in p̄nti. **E**t pax. in gl̄ia celesti q̄ detat totalit homis appetitū. **H**ic dō p̄re n̄ro. q̄ est dator oim bonoz. **E**t dño iesu xpo. p̄ quē tāqz p̄ mediatōre nō s̄t nob pueniūt di cta bona. **G**ratias **P**remissa salutate h̄ p̄r ponitur p̄secutio eple in q̄ philippenses. p̄ red dunt beniuoli. sc̄do dociles ca. seqn. tercio ant̄ri. c. iij. **P**rimū aut̄ fac̄ apls d̄ p̄r p̄ bonis eozū gr̄as agēdo. sc̄do tā q̄ amicis sp̄alib⁹ suum animū ap̄ēdo: ibi. **S**cre aut̄ volo. **C**irca p̄mū dicit. **G**ras ago deo meo. quē d̄note colo. **I**n oī mēoria zc. i. q̄tiēscūqz occurr̄t mihi mēoria de vob. in **C**um gaudio. i. gaudēs d̄ bono v̄ro. **D**e

Ad Philipenses

Et sine offensa. primis. **I**n die xpi repleti. id est ut in die iudicii appareatis pleni bonis opibus a deo remuneratis. **I**n gloriam et laudem dei. quia in remuneratio ne celesti est laus in gloria. ps. lxxxiij. Beati qui habitant etc.

Scire autem. **D**ic dominus apostolus reddidit philippenses benivolos amabiliter eis significans statum suum. **E**t dividit in duas. scilicet principalem et incidentalem: ibi. **Q**uidam quidem. **C**irca primum dicit. **S**cire autem volo vos fratres tanquam amicos meos spirituales. **Q**uia quae circa me sunt. scilicet tribulationes et vincula quae romae sunt. **M**agis ad perfectum venerunt evangelij. nam ex hoc fuit magister publicum in intentione mea persequentium: quod per incarcerationem meam credebant extinguere evangelium. nam in carcere predicabat et miracula faciebat: ex quibus plures de incarceratione et custodiis pervertebant: et haec omnia ad diversas partes orbis deferebant: eo quod romani toti mundo dominabantur: et sic de omnibus partibus veniebant aliquid et revertebant: sicut scribitur. **I**ta ut

Et sine offensa in die christi repleti fructu iusticie per iesum christum in gloria et laude dei. sciri re autem volo vos fratres: quia quae circa me sunt magis ad perfectum venerunt evangelij: ita ut vincula mea manifesta fierent in christo in omni portio et in ceteris omnibus ut plures e fratribus in domino: confidetes in visceribus meis: abundantius aunderet sine timore servorum dei. **Q**uidam quidem et propter invidiam et contumeliam: quodam autem et propter bonam voluntatem christum predicant. **Q**uidam ex charitate scientes quoniam in defensione evangelij positi sunt. **Q**uidam autem ex intentione christum annunciant non sine timore: existimantes periculum se suscitare vinculis meis. quod enim. **S**icut omnimodo siue per occasionem: siue per veritatem christum annunciet: et in hoc gaudeo

mus et quoniam sunt mali quantum est ex intentione denunciantium non tamen ex re denunciata: tertius et secundus boni sunt utroque modo. **Q**uid enim. **H**ic apostolus declarat suam charitatem: et per primum ad dictas predicaciones: secundo primum ad philippenses. **C**oartor. **C**irca primum apparet charitas apostoli: eo quod omnimodum denunciantium christum ipse acceptavit: quibus aliquid sunt ad gravamen suum: quod tenent propter honorem divinum: et hoc est quod dicitur.

Et gaudebo. **S**cio enim quia hoc mihi perveniet ad salutem: per vestram orationem et sumministrazione spiritus vestri christi: secundum expectationem et spem meam quia in nullo confundar: sed in omni fiducia sicut semper et nunc magnificabit christus in corpore meo siue per vitam siue per mortem. **Q**uid enim vivere christum est et mori lucrum. quod si vivere in carne hic mihi fructus operis est: et quod eligam ignoro: coartor autem per duobus desiderium habens et dissolui et esse cum christo multo magis melius: permanere autem in carne: necessarium propter vos. **E**t hoc confidens scio: quia manebo et permanebo omnibus vobis ad perfectum vestrum et gaudium fidei: ut gratulatio vestra abundet in christo in me: per meum adventum iterum ab vos. **T**amen digne

Quid enim dicitur de diminutione fame mee: et aggratatione corporalis pene non curo: dum tamen nomen christi predicet imo de istis. **G**audeo in presentibus et magis. **G**audebo in futuro: et scribitur eam dicens. **S**cio enim quia hoc perveniet ad salutem. id est ad augmentum meriti. **P**er vestram orationem etc. quia ipse christus dabit mihi vires et substantiam sustinendi: per orationes vestras ad deum per me suscipi et fundendas. **S**ecundum expectationem et spem meam virtutinis obtinende. cuius signum subdit dicens. **Q**uia in nullo confundor. ex persecutione adversantium.

Sed in omni fiducia. scilicet firma substantia. **S**icut spiritus supple sui de merito a tempore perversionis mee. **E**t nunc scio de presentibus et futuro. **M**agnificabit christus in honorebitur. **I**n corpore meo etc. quia si vitam predicabo nomen eius magnifice: si moriar hereditas per eius fide: et sic moriar in eius gloriosa professione. **M**ibi autem vivere christum est. me vivificas per vestram gratiam. **E**t mori pro eo. **L**ucrum. scilicet ut sim et perfecte iunctus per gloriam. **E**t quia utroque bonum est. nam sic vivere est augmentare meritum: id dicitur. **M**oriam si vivere in carne. scio mortali et passibili. **D**ic mihi fructus operis. scilicet augmentatio meriti: et supple statim mori est absque dilacione summum prosequi: id subdit. **E**t quod eligam ignoro. **C**oartor. hic primum ostendit charitatem suam ad philippenses. **E**t per hoc ostendit: secundo eos an martyrij tolerantiam inducit: ibi. **T**amen digne. **P**rimum autem ostendit per hoc quod perlegit bonum philippensium acceleratoni suae glorie dicens. **C**oartor enim a duobus. scilicet moueor ad petendum quod non potest sibi haberi. **P**er desiderium huius dissolutum. per mortem corporalem. **E**t esse cum christo in gloria. **M**ultomagis enim melius videtur pro me. **P**ermanere autem in carne. id est divitius vivere. **N**ecessarium est propter vos. ad vestram confirmationem in fide et moribus per doctrinam meam. **E**t eligens hanc partem subdit. **E**t hoc confidens. scilicet bonum vestrum pro me promovendum. **S**cio quia manebo. in vestra presentia ad utilitatem vestram: ideo subditur. **E**t permanebo etc. in fide et moribus. **E**t gau. fidelis. id est fidelium. **E**t gratula. via etc. quae est gratulatio sancta. **I**n me per meum adventum etc. quod philippenses summe desiderant: et apostolus hoc debebat facere habita opportunitate ex divina ordinatione. **I**llis enim non asserit se venturum: ut in parte sequenti. **T**amen digne. **H**ic persequenter ponitur monitio de tolerantia martyrij ad quam tamen pervenit conversatio sancta: ideo dicitur. **T**amen digne evangelio christi conver-

vincula mea manifesta fierent in christo. scilicet manifestus fieret quod vincula constantiter sustinebam propter christum. **I**n omni portio. **Q**uoniam enim in portio erat iudices minores: et aliquid maiores: et aliquid cum eis presidebat impator: et in omnibus istis differentiis fuit apostolus in portio adductus: et ita constantiter se habuit: quod plures christi discipulos animavit ad predicandum publice christum quod prius hoc facere non audebat: ideo subdit: ut plures ex fratribus etc. **Q**uidam. hec est pars incidentalis quae praedixerat immediate aliquid audaciae assumpsisse ex vinculis suis: sicut incidentally ponit distinctores predicantium. **N**am aliquid faciebant in intentione bona: aliquid vero mala: **E**t dividit in duas nam per ponit hanc diversitatem. scilicet circa hoc suam charitatem: ibi. **Q**uid enim. **C**irca primum dicit. **Q**uidam quidem et propter invidiam etc. id est invidia et contumeliam: me: eo quod predicatio mea de merito apparuit magister virtuosa: et ex hoc facta est magister famosa quae ipso: propter quod me incarceratione fortius predicant ut sapientiores et famosiores appareant. **Q**uidam autem etc. non intendentes ex sua predicacione prosequi gloriam huius honorem dei: et salutem proximi. **Q**uidam ex charitate. non solum ad primum generantur huius etiam ad me spiritualiter. **S**cientes quia etc. id est per defensionem evangelij. **P**ositus sum. id est in carcere: et sic predicatio supplet vicem meam quae non possum ad hoc faciendum discurre: et revelat famam meam quam aliquid nituntur deprimeret: ut dictum est. **Q**uidam autem ex parte etc. **I**ste modus male annunciantium christum differt a per nazareth qui querebant deprimeret famam pauli et suam elevari: isti vero querebant penas sui carceris aggravare: sicut scribitur. **E**xistimantes periculum se esse pauli discipulos false tamen ut per apostolum pena aggravaret: sicut torquatus dicebat se esse discipulum sancti tiburij ut a iudice quoniam puniretur propter quod isti non vident fuisse christum simulatore: et huic personat quod dicitur. **X**ristum annunciant non sine timore. **E**t sic per quod apostolus ponit quatuor modos annunciantium christum: quorum pri-

Epistola pauli

famini. i. in m̄ cōuersamini. digne fm̄ euangeliū doctrinā.
d. **U**t siue cū venero ad vos. si deo voluit. e. **S**iue ab-
sens. si aliud de me ordinauerit. f. **A**udiā absens v̄l vi-
deā p̄ns. g. **Q**uod statis firmiter. h. **I**n vno sp̄u. i. in spi-
ritu sancto q̄ est vnus. i. **U**nanimes. in corde. k. **C**ol-
laborantes in ope.

Fidei euangeliū. id ē in his q̄ p̄tinent
ad fidē euāgelicā
m. **E**t in nullo ter-
reami ab aduersari-
is vos p̄sequētibz.
n. **Q**ue. s. p̄secutio
o. **E**st illis cā p̄di-
tionis. gehenne.
p. **V**obis autē salu-
tis. eterne. q. **E**t
b. a deo. q̄ dat grām
z gl̄iaz. r. **Q**uia
vobis donatū ē pro
xp̄o. i. pro honore
xp̄i. s. **N**ō soluz
vt in eū credatis. vt
infirmi fideles.

Sz vt etiā p̄ illo
pariamini. p̄stater
sicut fortes qd̄ pue-
nit ex sp̄ali dono dī
v. **I**dem certamē
h̄ntes. p̄ aduersari-
os fidei. x. **Q**ua-
le z vidistis i me qn̄
fui apud vos flagel-
latus p̄curatōe pu-
elle phitonice: vt h̄
Actu. xvj. y. **E**t
nunc audistis de me. q̄ sum incarcerat⁹ rome. **C**a. ij.
y. q̄ cōsolatio. **P**ostq̄ ap̄lus reddidit beniuolos
phylippen. **H**ic p̄r reddit eos dociles informando
eos charitatiue: z plene de moribz z fide. z p̄ p̄mit-
tit quandā p̄fatōem. sc̄do subdit suā informatiōem: ibi. **U**t
idem. **C**irca p̄mū sciendū q̄ cōsolatio p̄prie videt eē anxī-
etatis terminatio. **S**olatiū v̄o cōsolatiōis diffusio. **S**ocie-
tas autē solatiū cōciliatio. **M**iseratio v̄o anxietatis suppo-
sitiō. qz sicut in corpali b̄ duo simuli iuncti: leuitus portant
onus q̄ vn⁹ solus: sic suo mō cōpatiēs alteri suppoit se cū
eo suo oneri: vt dīc̄ **A**rsto. ij. rhetorice: z hoc quartū p̄ce-
dit alia tria: vt p̄z de se. **A**p̄lus autē erat in carcere: p̄t quod
istis q̄tuor indigebat: z ista q̄tuor dīc̄ se cōsequē si veracit̄ ob-
tēperet sue moritōi: z ex h̄ d̄nt ad h̄ moueri: dicit igit̄.
a. **S**i q̄ cōsolatio in xp̄o. i. ordinata ad xp̄m. q. d. si me
vultis cōsolari in anxietatibz: z solatiū p̄bere z societatez
sp̄us: qz societatez corpalem exhibē nō poterāt. z p̄ viscera
mie cōpati laboribz meis. b. **I**mplete gaudiū meū. p̄
impletōem mee moritōis. vt p̄z ex sequētibz. c. **U**t idē.
Hic p̄r ponit informatio apli. **E**t p̄ p̄ seipm. secūdo p̄ su-
um discipulū: ibi. **S**pero autē. p̄ma i tres. qz p̄ monet eos
de fidei vnitate. sc̄do de vera hūilitate: ibi. **N**ihil p̄ contēti-
onē. tercio de oimoda sc̄titate: ibi. **I**taqz charissimi. circa p̄
mū dicit. c. **U**t idē sapiatis. i. impletio gaudiū mei ē: vt
idē sapiatis de fide: sapia em̄ p̄prie cognitio est de diuinis.
fides autē h̄z deū p̄ obiecto sub rōne summi z veri boni. h̄
qz fides sine charitate ē informis. iō s̄dit. d. **E**candez cha-
ritatē h̄ntes. **C**haritas autē facit hoies vni⁹ voluntatis. iō
s̄dit. e. **U**nanimes. z p̄ p̄ns adinuicē cōpati z cōgati-
dere: iō s̄dit. **I**diēp̄m sentientes. f. **N**ihil. **H**ic p̄r mo-
net philippenes de v̄a hūilitate. z p̄ facit p̄positū. secūdo
ad h̄ inducit exemplū: ibi. **H**oc em̄ sentite. **C**irca p̄mū
dicit. f. **N**ihil. supple faciatis. g. **P**er contētiōem. sic
faciunt superbi. p̄uer. xij. **I**nt supbos sp̄ iurgā sunt.
b. **N**eqz per inanem gl̄iam. que meritum aufert. **Q**at. v.

euangelio xp̄i p̄uersamini:
o vt siue cū venero z videro
vos siue absens audiam d̄
vobis qz statis in vno spi-
ritu vnanimēs collaboran-
tes fidei euangeliū: z in nul-
lo terreami ab aduersariis
que est illis causa perditio-
nis vobis autē salutis. **E**t
hoc a deo. **Q**uia vobis do-
natū est p̄ xp̄o. nō solū vt i-
tē credatis sed vt etiā pro
illo patiamini: idē certamē
x̄ h̄ntes quale z vidistis i me
y et nūc audistis de me. **C**ij.
a. **A**qua ergo solatiū in
xp̄o: si qd̄ solatiū cha-
ritatis: h̄q̄ societas spirit⁹
si qua viscera miseratiōis
b. **I**plete gaudiū meū vt idē
d. sapiatis: eandē charitatez
e. h̄ntes vnanimēs: idēp̄z sen-
f. tientes. **N**ihil p̄ contētiōez

Receperunt em̄ mercedem suam: **S**ed in hūilitate
v̄a zc̄. v̄e em̄ hūiles semetip̄os indicāt alios inferiores
z s̄ditur cā. **N**on que sua sunt zc̄. qz vere hūiles nō
considerant p̄prias excellentias que possunt esse occasio
p̄prie elationis h̄ excellentias alioz que sunt occasio hūi-

litate superiores sibi inuicēz
k. arbitrātes nō q̄ sua s̄t singlī
i. **H**oc ei sentite in vobis qd̄
met in xp̄o iesu. **Q**ui cū in for-
n. ma dei eēt nō rapinā arbi-
o. trat⁹ est eē se equalē dō sed
p̄ semetip̄m exinaniuit formā
q. fui accipiēs in similitudinem
r. hominū factus z habitu in-
s. uentus vt homo humiliat⁹
v. uit semetip̄m factus obedi-
x. ens vsqz ad mortem: mortē
y. autē crucis. **P**ropter qd̄
y. et deus exaltauit illū et do-
navit illi nomen quod ē su-
z. per omne nomen vt in no-
mine iesu om̄e genua flectat
b. celestiuū terrestriuū z infernoz
p̄. et omnis lingua cōfiteatur
qz dñs iesus xps i gl̄a ē dī
c. p̄ris. **I**taqz charissimi mei

p̄na. qz non v̄stipauit sibi honore alienū h̄ p̄prium: z per
hoc eliditur error arrij dicentis xp̄m esse creaturā. **S**z
semetip̄m exinaniuit. i. maxime hūiliauit cū esset tam⁹ ex-
talis. verūtm̄ qz deitas inde nō fuit passa aliqd̄ detrimen-
tū. iō s̄dit p̄. **F**orma fui accipiēs. i. hūanā naturā i vni-
tate suppositi in q̄ apparauit hūilis. q. **I**n similitudinē ho-
minū factus q̄tum ad naturā passibilē: nō tñ q̄tum ad cul-
pam. **E**t habitu inuentus vt homo. quia inter homi-
nes duxit vitam cōem: **L**uce. vij. **P**enit filius hominis mā-
ducans z bibens zc̄. s. **H**umiliauit semetip̄m ad dan-
dum nobis exemplū **J**oh. xij. **E**xemplū dedi vobis zc̄.
t. **F**actus obediens. deo patri nō solū vsqz ad conuicia z
verbera sed etiam. v. **V**sqz ad mortē. z nō q̄ntūcumqz h̄
vsqz ad mortē crucis cōtempribilissimā z acerbissimā.
x. **P**ropter quod. **H**ic cōsequēter ostendit exaltationē xp̄i
quā meruit per dictā humilitationem dicens.
x. **P**ropter quod z deus exaltauit illum in sua resurre-
ctione z ascensione. gloriā enim sui corporis z exultatō-
nem eius ad celos meruit per suam passionē. nō autē gl̄iaz
anime quā habuit ab instanti conceptionis sue.
y. **E**t donauit illi nomen quod est super omne nomen. s.
q. **X**ps homo noietur deus. licet enim hoc sibi datūz fuit
ab instanti sue incarnatiōis fm̄ rem. quia incarnatio sc̄tā
ta fuit in supposito diuino. nō tamen fm̄ manifestatiōez
sed post resurrectionem eius z ascensionem per missione
spiritus sancti z alia diuine virtutis opera d̄clarata fuit ei⁹
diuinitas. z tūc dī nomē deitatis sibi datū: eo mō loquen-
dī quo res fieri dī qn̄ innotescit. **U**t in nomine iesu oē
genua flectatur. i. vt omnes exhibeant ei reuerentiā angeli:
homines z demones. a. **E**t ois lingua corpalis z sp̄ua-
lis. b. **C**onfiteatur. qz dñs iesus xps in gl̄a est dei pa-
qz fm̄ deitatem est vna gl̄a dei p̄ris z filij. c. **I**taqz. **H**ic
cōsequēter ap̄lus instruit philippen. de oimoda sanctitate.
c. **I**taqz charissimi mei. h̄ em̄ paulus diligeret oēs fide-
les tamen istos diligebat dilectione specialī.

Ad Philippenses

Sicut semp obedistis mandatis et filiis euangelicis a tpe vie puerfationis. **N**o in pntia mei tm. i. melius opamini in abntia mea q fecistis in pntia: attendentes q sp habetis deuz pntem q summe timend' et reuerend' est: ideo subdit. **C**um metu cordis. **E**t tremor cor- poris. timor em i cor- de: facit tremorez in corpe. **D**ram salutē opamini. per opa scē vite: et quia opus meritoriu de- pendet a deo: iō sub- dit. **D**e' est em qo pat in nob velle s. opus meritorium. **E**t pficere. i. ope. **P**ro bona volū- tate. s. sua nō p nra: nisi ex pnti in qm sequit instinctu vo- luntatis diue. Con- sequēter oñdit mo- dū faciendi bonum dicens. **D**ia aut facite sine mur- muratōib' ptra de- um et hoiem: s. ma- gis dulciter et deuo- te. **E**t hesitatō- nib'. nullo mō du- bitantes de diuino. subsidio vobis assi- stente. **S**i sit sine qrela. actiue et passiuē: ita patiēter viuendo q non mo- ueatis querelam de alijs et sic innocen- ter: vt alijs nō conq- rant de vob: iō sub- ditur. **E**t sim- plices. i. sine plica- dolositatis. **F**ilij dei. p ado- ptionē et imitatōem **E**t sine reprehē- sione. i. sic q in vobis nō appareat aliud reprehensibile. et subdit vna cā cū dicit. **I**n medio natōnis pra. et p. i. infidelium quoz plures cō- uertebant ad fidē xpī in pmitiua eccia: ex bona puerfatio- ne fidelium int eos exntiū. iō subdit. **Q**nt' qd luce. si. lu. in mdo. vñ **G**en. xv. p stellas celi intelligunt boni: et p pul- uerē terre mali. sic ibidem pleni' fuit dictū. **V**erbu3 vite pntētes. i. doctrinā enāgelicā hntes: in corde creden- do: et in ore docendo: et in ope adimplendo. **M**ad glo- riā meā in die xpī. i. in die iudicij: iā xpīc veniet ad iudicā- dum. nā merita discipuloz cedūt ad augmentū glē docto- rum: ppter qd doctoib' debet aureola. **Q**uia nō in- uacū cucurri. ad terrā vram. p pdicatōe fidei. **M**eqz inua. labo. qz secut' est in vob bonus fruct'. **S** et si emuloz. deo p martyriū. **S**up sacri. et obse. fidei vie. qz sibi. s. xpō an obtuli vos puerfendo. **G**audēo et co- gratuloz oib' vob. qz nō solū erit ad glām meā: s. et itaz re- dundabit in vob. **I**dipm. i. si tribulātōnes pariamini martyrij. **G**audē. et pgratulamini mibi. qz nō solū h erit ad glāz vraz: s. ad augmentū glē mee. **S**pero aut. **P**ostqz apls instruxit phil. p seipm cū scripto: h pnt mittit eis nūciū mittē q doceat eos vbo. **E**t diuidit i du- as fm duplicē nūciū: scda: ibi. **N**ecessariū at. pnt' at nū- cius q exprimit h fuit timothe': qz fuit aplo amicabile: et ad docendū idone': de q dicit. **S**pero aut. et pz. **S**i v-

ego bo. ani. sim. i. in dño solatus. **C**ognitis q circa vos sunt. s. bono statu vro p ei' relatōnez mibi cognito. **R**eminē em habeo tam vnanimē. i. vni' ment' mecum **Q**ui sincera affectōne p vob sollicit' sit. vt in bono cō- firmemini et crescatis. **D**ñs em querunt q sua sunt. i. multi pdicādo que- runt tpale lucrū: et ē hypbole: sic cum dē omis de ciuitate va- dunt ad tale festum cū tñ plures freque- ter remaneant.

Experimentū aut ei' cogno- scite: qm sicut pñi filius me- cum seruiuit in euangelio. **H**ūc igit spo me mittē ad vos mor vt videro q circa me sūt. **C**ōfido at i dño: q- niā et ipse veniā ad vos cito **N**ecessariū at existimau- i epaphroditū frēz et coopa- torem et pmlitonē meum: vñm aut aplm et ministrum necessitatis mee: mittē ad vos qm quidē omis vos d- siderabat: et mestus erat. **P**pterea q audieratis illuz infirmatū: nam et infirmat' est vsqz ad mortē: s. de' mi- sert' est ei'. **N**ō solū at ei' veruetiā et mei ne tristitiaz b sup tristitiā hrem. **F**estinā- ti' ergo mibi illū vt viso il- lo iterū gaudeatis et ego si- ne tristitia sum **E**xcipite ita- qz illum cuz omi gaudio in dño et eiusmodi cū honore i habetote qm ppter op' xpī vñm vsqz ad mortē accessit tra- dens animam suā vt imple- ret id qd ex vob deerat er- ga meum obsequium.

Cognitis q circa vos sunt. i. bono statu vro p ei' relatōnez mibi cognito. **R**eminē em habeo tam vnanimē. i. vni' ment' mecum **Q**ui sincera affectōne p vob sollicit' sit. vt in bono cō- firmemini et crescatis. **D**ñs em querunt q sua sunt. i. multi pdicādo que- runt tpale lucrū: et ē hypbole: sic cum dē omis de ciuitate va- dunt ad tale festum cū tñ plures freque- ter remaneant. **N**ō q iesu xpī. i. honores diuini et salutē aiaz: vt dicitū est ca. pce. nō sic aut timotheus. **E**xperimentū aut ei' cogicite. i. p expe- rientia facti poterit' videre q ita sit. **Q**m sic patri fi- lius mecum seruiuit i euāgelio. i. euāgeliz pdicauit: se mibi cō- formando q nō qsi- ui vestra: sed vos. **H**ūc igit spero mittē ad vos. tanqz idoneū. **M**or vt videro q circa me sunt. i. cū videro op- portunitatē mittēdi **C**ōfido aut i do- mīno rē. p'z ex h q non asseruit supra. i. caplo iterū se ventu- rū ad eos: s. q h in- tendebat supposita dei voluntate. **N**ecessariū. **H**ic exprimit scds nunch- us cū dī. **N**ecessari- um aut existimauit. p vestra salute. **E**paphroditum fratrem. religiosum xpianitat'. **E**t coopa. in pdicatōe enāgelice veritat'. **E**t pmlto. meū. tpe aduersitat'. **D**ñm aut aplm i. doctozē. **E**t ministrū necessi. mee. qz mibi mstrauit necessaria in carcere. **M**ittē ad vos. corrobōzados et pleni' informandos. **Q**m quidē omis vos desidera- bat. vidē et solari. **E**t mest' erat. de vestra tristitia. **P**pterea q audī. il. infirmatū. et sic fuit in veritate. **V**sqz ad mortē. i. periculū mort'. **S** de' misert' est ei' eu sanando. **E**t iā et mei ne tristitiā sup tristitiā am hrem. i. tristitiā de ei' morte sup tristitiā de ei' infirmita- te. **F**estinanti' g mibi illū. s. an timotheum. **V**iso eo iterū gaudeat'. q. d. p'z gauisi estis de sue sanitatē auditu: et iterū gaudebit' de visu. **E**xcipite itaqz illuz gaudēter et honorifice. **Q**m ppter opus xpī. i. vt face- ret op' qd xpīc fecit et docuit. q venit ministrare et nō min- strari **Matb. xx. m** **V**sqz ad mortē accessit se mortis periculis exponēdo: et h voluntarie. iō subdit. **T**ra- dens aiam suā. i. vitā suā. **V**t impletet id qd in vob deerat. q. d. mūera dedistis p sustentatōe mea. s. de vob nō fuit q deferret mibi et ministraret: et ipse hoc adimpleuit. **A**d phil. ca. ij. vbi dī i postil. **N**ō rapinā arbitratus est.

Hic dicit. **N**ō arbitrat' est se esse equalem deo. pōt intelligi de xpō fm humanitatē fm quā pprie eēt fa-

Epistola pauli

ere rapinam. i. non suū usurpare si arbitrat⁹ fuisset se eq-
lem. xps em fm qd hō ē minor deo ipō testate. Pat maior
me est. z etiā minor angelo fm hūane nature passibilitatē
de q. ps. Minorasti eū paulominus ab angelis. z fm hāc
expositōem cōmendat hūilitas xpi p cōpatōem ad super-
biam angeli mali q
lz nō esset in forma
dei. i. assumpt⁹ a dō
in vnitatē psonē. vo-
luit tū se esse equalē
de qua Esa. xij. ca.
Assimilabor altissi-
mo. ¶ Ca. iij.

DEcetero frēs
mei. Dec est
tercia ps pn
cipalis in qua apo-
stol⁹ reddit philip-
pen. cautos z dece-
ptōem pseudoapo-
stolor. Et diuidit i
duas ptes. nā p cir-
ca b philippen. hoz
tatur. scōo eos con-
solatur. ca. sequēt.
Prima in duas: p
pmitit breuē pfatō-
nem. scōo psequit
suaz intentionē ibi.
Videte. Circa pri-
mūz dicit. a ¶ De
cetero fratres mei.
xpiana religione.
b ¶ Gaudete. de ve-

DEcetero ¶ Ca. iij.
fratres mei: gaudete i
dño. Eadem vobis scribē
mibi qdez nō pigrū vobis
aūt necessariū. Videte ca-
nes: videie malos opato-
res: videte p̄cisionē. Nos
em sumus circūcisio q spū
seruim⁹ deo z gloriāmur in
xpo iesu z nō i carne fiducia
habētes: q̄z z ego habe-
bā cōfidentia in carne. Si
q̄s alius videt considerare in
carne ego magl circūcisus
octaua die ex genere isrl de
tribu beniamin: hebre⁹ ex
hebreis: fm lege z pharise-
us fm emulatōez psequēs
ecciam dei: fm iusticiaz q
in lege est conuersatus sine
querela. Sed que mihi fue-

stra conuersione ad deū. ¶ Eadē scribere vob. q. i. scri-
psi alijs ecclīis de cessatōne legalitū ad canendū doctrinā
pseudo aploz q docēt contrariū: d hoc em scripserat alijs
ecclīis. vt pz in pcedētib⁹ ep̄lis. ¶ Mibi quidē nō pi-
grū est. supple qz sollicit⁹ sum de vestra salute. ¶ Vob
aūt necessariū. vt caueatis a deceptōib⁹ eoz. ¶ Videte
hic psequit intentū ostēdens euacuatiōem legalitū. p rōe:
scōo exēplo: ibi. Sīqs. Circa primū dicit. f ¶ Videte car-
nes. i. attendite pseudo aplos quos noiat canes: eo q con-
tra veros aplos v̄bis detractorijs z mendacib⁹ z morda-
cibus ytebant. ¶ Malos operarios. qz p obseruatōez
legalitū quā asserebāt ad salutē necessariā veritatē euange-
lij euertere nitebant. ¶ Videte p̄cisionē. i. circūcisionē
quā derisorie sic noiat: eo q ad nihilū valet: s̄ magl nocet:
qz nō est nisi violenta abscisio pellicule: z subdit cā hui⁹.
¶ Nos em xpiani. ¶ Sum⁹ circūcisio. i. circūcisio cir-
cūcisione vera: circūcisio em carnalis fuit figura circūcisio-
nis spūalis p quā auferunt p̄ctā que ē baptisim⁹ auferēs
penam z culpā ppter quod succedit circūcisioni: sicut p̄fe-
ctum imperfecto: z auferentes eam: sicut veritas vmbraz
z figuram. ideo subditur. ¶ Qui spū deo seruim⁹ z nō
carne tm. ¶ Et gloriāmur in xpo iesu. cui sumus icor-
porati per baptisimum. ¶ Non in carne. i. in carnali cir-
cūcisione. ¶ Fiduciam hntes. cōsequende salutis per
eam. scz per circūcisionē spūalem. ¶ Q̄z et ego habe-
am cōfidentia in carne. i. confidere possem in carnali cir-
cūcisione: si de ea esset confidendū: eo q sic circūcisus suz.
¶ Siquis. Consequēter ap̄ls ostēdit propositū exemplo
z p se pponit in exēplū: scōo philippenses inducit ad imi-
tandū: ibi. ¶ Imitatores mei. p̄ma adhuc in duas qz primo
exemplo sui cessatōnē legalitū declarat. scōo de mō loqn-
di se excusat: ibi. ¶ Non q iam. Circa primū ostēdit ap̄ls
ante conuersionem suam pro legalibus multū se zelasse z
post conuersionem eam viriliter impugnasse: quod nul-
lo modo fecisset nisi euacuatiōnē eoz per xpm certitudi-
naliter cognouisset. dicit ergo. ¶ Siquis alius zc. z pz
ex dictis lra vsqz ibi. ¶ Scōm legem phariseus. i. de se

cta phariseorum. erant enim tunc apud iudeos tres secte:
vt dicit Iosephus antiquitatum libro. xvij. scz saduceo-
rum: qui negabant spm z angelum z per consequēs resur-
rectionē: z phariseorum: qui confitebant vtrūqz. z esseno-
rū: qui similiter aias hominū immortales confitebantur
videntes. q. religio-
si: habentes omnia
in simili. ¶ Se-
cundū emulatiōnē
id est zelum legis. o-
r ¶ Persequens eccle-
siam dei. vt pz dicit.
viii. z. ix. ¶ Se-
cūduz iusticia que i
lege est. i. que est im-
perfecta: nō ei iusti-
ficabat apud deum
s̄ apud homines: s̄
cut iusticia politi-
ca: sicut declaratur
fuit. Rom. iij. z. iij.
¶ Sine querela. i.
sine clamore de me-
facto p legis trans-
gressione. ¶ S̄
que. mi. fue. lu. fm
estimatiōnē meā aū
meā conuersionem
z ¶ Dec ar. sum. p̄
conuersionē meaz.
z ¶ Prop̄ xpm de-
trimenta. i. virtutis
z grē impedimēta:
qz dicit q legalia ha-

bent adhuc cursum suū. est dicere xpm nondū venisse. nā
figura cessat adueniente veritate. ¶ Veritū existimo
omnia. illa legalia. ¶ Detrimētū esse. salutē ex alia cā
que subditur cū d̄. ¶ Propter emi. sci. hic. xpi. i. ppter
euangelicam doctrinā a xpo traditam quē supeminet om-
nī doctrine alteri: nō solū p̄bice. sed etiā doctrine ve. re. cui
comparatur: sicut perfectō imperfectū: nec pōt plures serua-
ri cū legalib⁹. ¶ Propter quē. s. xpm. ¶ Dia detri-
mentū feci. i. reputaui. ¶ Et arbitror vt stercora. iniqui-
tantiā p culpam sine qua saluari non possunt: post publi-
cātionē euangelij. ¶ Et xpm lucrificā. i. habeam ip̄s
in premium. ¶ Et vt inueniar in illo incorporatus per
fidem charitate formatā. ¶ Nō hūs meā iusticia que ex
lege est. quā dicit suā: eo q fuit nutritus in illa. ¶ Sed
illā que ex fide est iesu xpi. que facit dignū vita eterna.
¶ Ad cognoscendū illū in p̄nti p speculū z in enigmate:
z in futuro facit ad faciē. ¶ Et virtutē resurrectionis ei⁹
cognoscēdo eā vt cām effectiua n̄e resurrectionis future.
¶ Et societate passionis illi⁹. in p̄nti nō formidādā: s̄ ma-
gis amplectandā. ¶ Configurat⁹ mortī ei⁹. i. vt assimi-
ler ei in passione. z p hīs affocier ei in corpis z aie glifica-
tōe. iō subdit. ¶ Siquo mō occurrā ad resurrectionem
q̄ est ex mortuis. que erit ad vitā imortales. ¶ Non q.
¶ Qm ap̄ls dixit plura de se p̄nētia ad excellētiā vite. pos-
set aliqs credē q dicit se totalitē p̄fectū q̄tū ad meritū. qd
nō est verz qz hō p̄t sp̄ crescere in merito q̄diu est in vita p̄-
senti vnde dicit hic glo. ¶ Nemo fidelitū z si multū p̄ficeret
dicat sufficit mihi: qui em hoc dicit exit de via ante finem
ideo apostolus se excusando de modo loquendi p̄missio
confitetur se nondum perfectionē affectum. d.
¶ Non q iam accep erim. perfectionē meritū. non enim
conuenienter potest intelligi de acceptōne premij. qz ma-
nifestum erat ad sensū qz erat in hac vita multis miserijs
subiecta. ¶ Sequor aūt. ipm xpm procedēdo ad eum
per meritum ¶ Si quomō conuēndā. i. aliquāliter
appropinquem ad perfectionem meritū prout potest fieri
in vita mortali.

Ad Philipenses

In quo comprehensus sum. s. ppter qd̄ comprehensus sū ad fidē sine q̄ impossibile est placere deo: Heb. xj. nec p̄ p̄ris attingere ad p̄fectionē meritū. v. **A**d x̄p̄o iesu. q̄ me vocavit ad fidē ip̄az actualit̄ impugnantē: ppter qd̄ h̄ vocatio d̄r̄ cōprehēssio hic: sicut cōprehēdit̄ aduersari⁹ i bello z sibi subijcitur.

Fres ego me nō ar. cōp. i. ad p̄fectōez meritū simplicit̄ p̄uenisse. **P**̄nū aut̄ supple est qd̄ de me assero. **Q**ue q̄ dē re. sunt obliu. i. legalia z trena q̄ dimisi. **A**d ea vō q̄ po. sunt. i. celestia bona q̄ sūt p̄ora terrenis dignitate z duratione. bonū em̄ qd̄ expectat̄ in celestib⁹ est ip̄e de⁹. **E**x tendēs meip̄m. p̄ conatū li. ar. in augmētuz meritū. **A**d desti. p̄se. i. ad p̄miū mibi a deo ordinatū finalit̄ p̄sequēdū: iō subdit̄. **A**d brauiū su. vō. in x̄p̄o ihu. i. p̄ ihm x̄p̄m p̄ quē tanq̄ p̄ mediatorē vocamur ad celeste premiū: vel in x̄p̄o ihu. q̄ i ip̄o cōsistit̄ beatitudo. naz beati reficiūt̄ interi⁹ i aspectu sue deitatis: z exteri⁹ i aspectu sue hūanitatis: s̄m q̄ dicit̄ Aug. sup̄ Jo. **Q**uicū q̄ p̄se. su. i. in statu p̄fectiōis cuiusmodi erat Paul⁹ z alij apli z doctores z curati. **H**oc sentiam⁹. s. q̄ null⁹ nō strū est simplicit̄ p̄fect⁹ i via. **E**t siqd̄ alit̄ sapit̄. hoc exponit̄ duplicit̄: vno mō in malo. sic **E**t siqd̄ aliter sa. tenēdo p̄trariū. **E**t hoc vō. deus reue. i. manifeste vobis oñdet nō eē verū in iudicio vel añ p̄ gr̄az suā ab errore vos reuocādo. **A**llo mō in bono: sic **E**t siqd̄ alit̄ sa. i. siqd̄ aliud p̄inēs ad cultū dei: z ad p̄fectiōis statum vos cognoscere contigerit. **E**t h̄ deus vō. reue. q. d. sciatis q̄ h̄ nō p̄uenit̄ ex intelligentiā via: s̄ ex reuelatiōe diuina. z h̄ expositio videt̄ magis cōsona l̄re sequētī: cuz dicit̄. **E**rit̄ ad qd̄ puenim⁹. i. q̄ntū ad veritatē quā circa p̄dicta tā cognouim⁹: supple necesse ē. **E**t idē sapiam⁹. in mēte: **E**t in eadē p̄. regula. in ope: vt nullū sit scisma i corpe ecclie. **I**mitatores mei. **P**ostq̄ aplus p̄posuit se i exemplū. **H**ic p̄nt̄ inducit̄ phil. ad eū imitandū. d. imitatores mei estote. in p̄dictis. **E**t obseruate eos. i. attēdite diligēt̄: vt vos ei cōformetis. **Q**ui ita ambulat. de virtute in virtutē. **S**icut habetis formā n̄raz. viuēdi vobis traditio exēplo: verbo z sc̄pto. **M**ulti. n. ambulāt. via p̄uersa. **Q**uos sepe dicebā vō. cū eē p̄ns vobiscū. **N**ūc aut̄ z flēs p̄ culpis eoz. **D**ico: supple esse. **I**nimicos crucis x̄p̄i. q̄ p̄trariat̄ eoz carnalitatē. **Q**uoz finis interitus sc̄z etern⁹. **Q**uoz de⁹ v̄ter est. q̄ studēt̄ ei satisfacē i oibus. **E**t glōia. de tali carnalitate. **I**n cōfusione ip̄oz. i. erit̄ eis cōfusibillis. **Q**ui terre. sapiūt̄ t̄m modo z nō celestia. **N**ra aut̄ cōuersatio in celis est. p̄ sp̄e charitate formatā: q̄ sicut dicit̄ Aug⁹. **N**ia q̄ est p̄ncipalis ps hois: veri⁹ ē vbi amat̄ q̄ vbi animat̄. z q̄m post iudiciū sancti erūt̄ in celis: nō solū in aia sic mō: s̄ etiā in corpe gloriozo: iō sequit̄. **P**̄nū etiā saluatorē expectamus. venturū ad iudiciū. **Q**ui reformabit̄ corp⁹. in generali resurrectione. **H**umilitatis n̄re. nā mō nobis

est humiliatiōis occasio: eo q̄ est corruptibile z putrescibile: z corrodēt̄ vermib⁹ z i cineres resoluet̄. **C**ōfiguratiū. t̄m. **C**orporū claritatis sue. q̄ sancti resurgent in corpe gloriozo: sic z x̄ps. vna aut̄ dos gloriozi corporis ē claritas: sicut dictū fuit. j. **C**or. xv. **E**t q̄m h̄ resur

rectio fiet̄ v̄tute dei infinita: sicut z creatio: ideo subdit̄. **S**c̄dm opatiōez id ē virtutē opandi. **Q**ua etiāz possit̄ subijcere sibi oia. p̄ creationē em̄ oia sibi sūt subiecta: q̄ de nihilo facta z nisi cōseruarent̄ a deo oia in nihilū redigerēt̄. **C**apitulū. iij.

Taq̄ fr̄es mei charissimi z desideratissimi gaudiū meū z corona mea: sic state in d̄no charissimi. **E**uchodiā rogo z synticen de p̄cor: idip̄m sapere in d̄no. **E**tia rogo z te germane compar: adiua illas que mecum laborauerunt in euangelio cum clemente z ceteri adiutorib⁹ meis quorum nomina sunt in libro vite. **G**audete in d̄no

z gloria in cōfusione ip̄oz q̄ trena sapiūt̄. **N**ra aut̄ cōuersatio in celis ē. **E**n̄ etiā saluatorē expectam⁹ d̄nm n̄m ihm x̄p̄m q̄ reformabit̄ corpus: hūilitatis n̄re cōfiguratiū corpi claritatis sue s̄m opationē q̄ etiāz possit̄ subijcē sibi oia. **C**a. iij.

Taq̄ fratres mei charissimi. **P**ostq̄ apls philippen. cautus reddidit̄. hic p̄nt̄ ad eoz cōsolatiōz se p̄uertit̄. **E**t diuidit̄ i duas pres: q̄ p̄mo eos cōsolat̄. sc̄do de eoz liberalitate gratulā: ibi. **G**ausus sum. **P**ria in duas q̄ p̄rio firmat̄ eos p̄ patientiā. sc̄do p̄uocat̄ ad sp̄ualē leticiā ibi. **G**audete i d̄no. **P**rima adhuc i du-

as: q̄ p̄mo factū qd̄ dictum est p̄ seip̄m. sc̄do p̄ amicū: ibi. **E**t rogo. sicut em̄ dictū fuit supra. j. ca. philippen. p̄ x̄p̄o fuerāt̄ in tribulatiōe: iō indigebāt̄ confortatiōe: quā eis exhibet̄ aplus: p̄mo generalit̄. d. **T**aq̄ fr̄es mei charissimi. i. mibi iūcti dilectiōe sp̄ali. **E**t desideratissimi. q̄ desiderabat̄ eos videre adhuc cōp̄aliter in via: z eternalit̄ in patria. **G**audiū meū. de v̄io p̄fectu. **E**t de corona mea. doctozib⁹ em̄ debet̄ glōia specialis q̄ a sanctis d̄r̄ aureola. **S**ic state. firmi p̄ tribulatiōes hui⁹ mūdi. **I**n d̄no. ita q̄ ab eo nullo mō euelamini. sc̄do p̄fortat̄ duas p̄sonas sp̄aliter. d. **E**ucho diam rogo z synticen de p̄cor: idip̄m sapere in d̄no. id est firmiter stare: due erant̄ matrone quas aplus specialit̄ cōfortat̄. tum ppter fragilitatē sexus. tum q̄ ministrauerant̄ necessaria sibi z alijs p̄dicatozib⁹: vt ostēderet̄ se gratum. **E**tia rogo. **H**ic p̄sequēt̄ cōfirmat̄ philippē. p̄ amicū de hoc deuote rogans eū dicens: **E**tia rogo et te germane: nomē p̄p̄riū est. **C**ompar. i. coadiutor me⁹ in predicatiōe. **A**diua illas. s. mulieres dictas tuis sermonibus cōfortando. **Q**ue mecum laborauerūt̄ in euāgelio. i. in p̄dicatiōe euāgelij necessaria ministrando: z nō solum mibi sed z socijs meis: de quibus subditur. **C**um clemente z ceteris coadiutorib⁹ meis. in p̄dicatiōe. **Q**uoz noia sunt i libro vite. est aut̄ liber vite idē q̄ p̄destinatio diuina: q̄ dicit̄ liber eo q̄ in mēte diuina numer⁹ electoz est firmiter descriptus vel dispositus z hec est descriptio simplicit̄. **Q**ui aut̄ illi ibi essent sic scripti forsitan aplus habuit p̄ diuinā reuelationē. **A**llo mō dicit̄ aliqs scriptus in libro vite s̄m p̄sentē iusticiā: a qua t̄m p̄tingit̄ aliq̄m decidere: z hec est descriptio s̄m qd̄. apls aut̄ per bona opa istoz que videbat̄: estimare debebat̄ q̄ essent in gratia: z sic loquit̄ in p̄posito nisi p̄ reuelationē habuerit̄ q̄ essent simplicit̄ scripti in libro vite. **G**audere. **H**ic p̄nt̄ inducit̄ philippē. ad sp̄ualē leticiā. z secūdo ad boni opis p̄seuerantiā ex quib⁹ oñ h̄c leticiā: ibi. **D**ecetero fratres. **C**irca p̄. nū dicit̄. **G**audete in

Epistola pauli.

domino. non in mudo. **S**emper actu vel habitu. **Q**uare dico gaudete. ad maiorem inductionem. **N**ota sit omnibus hominibus. ut boni meliores fiant exemplo vestri: et mali ad bonum convertantur. **D**ominus prope est. ad vos remunerandum et quia nimia sollicitudo temporalium impedit spirituale gaudium: ideo subdit. **N**ihil solliciti sitis. superflue: non oportet sollicitari de necessariis: aliter videtur retrahere tentatio dei. **S**ed in omni oratione et. **H**ic ponitur quatuor orationis partes. oportet enim in oratione primo ad deum accedere per mentis elevationem: et hoc vocatur oratio que est ascensus mentis in deum secundo requirit aliquid de terminata proponere: saltem verbo mentali. et hoc vocatur petitio: propter hoc dicitur hic. **P**etitioes vire in no. apud deum. aliquid determinate proponere. tertio orationis proponens se disponat: ut exaudiri mereatur: et hoc vocatur gratiarum actio. per hoc enim quod aliquid gratum se ostendit de beneficiis acceptis meretur recipere portio. quarto quod exprimat illud quod oratio fit exaudibilis ex parte dei quod est eius sanctitas: et hoc vocatur obsecratio: sicut cum dicimus: per natiuitatem tuam. **I**n. d. et propter hoc in orationibus ecclesie ponitur in fine per dominum nostrum ihesum christum etc. **E**t pax dei. i. deus qui est pax vel quies mentis. **Q**ue erupat omnem sensum: eo quod est ab omni intellectu creato incomprehensibilis. **C**ustodiat cor. v. id est voluntates vestras in bono: quod dicuntur corda: quia sicut cor mouet alia corporis membra: sic voluntas mouet alias anime potentias ad actus suos. **I**n christo iesu. i. per iesum christum. quod autem subdit in aliquibus libris. **D**ominus noster. non est de textu: nec habet in libris correctis. **D**ecetero. **H**ic inducit philippum ad bonam prouisionem et augmentacionem. **D**ecetero fratres que sunt vera. sine falsi admixtione. **Q**uecunq; pudica. sine lasciuie dissolutioe. **Q**uecunq; iu. erga proximum. **Q**uecunq; sancta. circa cultum diuinum. **Q**uecunq; amabilia. deo et hominibus bonis. **Q**uecunq; bone fame. i. digna boni nominis. **S**iqua virtus. mortalitatis et intellectualis. **S**iqua laus discipline. i. disciplina morum laudabilis. **H**ec cogit. frequenter meditandum. **Q**ue et didicistis. per meam doctrinam. **E**t accedite. id est acceptastis tanquam digna teneri et seruari. **E**t audite. ab alijs predicantibus veris. **E**t vidistis in me. que non solum verbo: sed etiam facto predicantibus vobis. **H**ec agite. et non solum cogitate. **E**t deus pacis. i. dator vere pacis. interne et superne. **E**rit vobiscum. per gratiam in presenti et gloria in futuro. **G**audium. **H**ic dicitur apostolus de liberalitate philippi. gratulatur magis tamen propter eorum meritum quam propter usum proprium. **G**audium autem sum in deo. vehementer. id est valde. **Q**uia tamen aliquando reflo. etc. loquitur de ipsis per similitudinem arboris que videtur arida et postea reuiuiscit et flo-

ret secundum resolutionem temporis: sic philippus. primo ministraverat apostolo necessarius: postea cessauerunt pro tempore: et deinde iterum sibi miserunt exercitium pro suis necessitatibus. **C**onsequenter excusat cessationem intermediam. **O**ccupati autem eratis. i. impediti. prouidere mihi. eo quod tribulationem incurrerat. **N**on quasi propter penuriam

Scio et humiliari: scio et abundare. **U**biq; et in omnibus institutus sum: et satiari et esurire et abundare et penuriam pati. **O**mnia possum: in eo quod me confortat. **V**eritatem bene fecistis: comunicantes tribulationi mee. **S**citis autem et vos philippenses quod in principio euangelij: quoniam perfectus sum a macedonia: nulla mihi ecclesia comunicauit in ratione dati et accepti: nisi vos soli: quia et thessalonicam semel et bis in usum mihi misistis. **N**on quod quero datum: sed requiro fructum abundantem in ratione vestra. **H**abeo autem omnia: et abundo. **R**epletus sum acceptis ab epaphrodito: que misistis in odorem suauitatis hostiam acceptam placente deo. **D**eus autem meus impleat omne desiderium vestrum secundum diuitias suas in gloria in christo iesu. **D**eo autem et patri nostro gloria

quasi propter penuriam scem. **D**ico quod gaudium suum vehementer: et subdit causam. **E**go enim didici. i. persuasi. **I**n quibus sum sufficiens esse. i. illis que habeo potestatem esse. **S**cio et humiliari. quia non frangor per impatentiam. **S**cio et abundare quia inde non erigor per superbiam. **U**biq; et in omnibus. i. euentibus institutus sum. i. informatus a deo quantum debent me habere. **E**t satiari. supple scio sine excessu. **E**t esurire. sine impatientie defectu. **E**t abundare. sine superbie fastu. **E**t penuriam pati. sine tristitie luctu. **D**ia possum. i. omni fortuna boni possum uti. **V**nde dicit philippus. **E**t. de virtuoso quod fortunas optime ferret: quod utique vere bonus. et tetraganus sine vituperio. sic enim corpus tetraganum in quolibet latere boni sedet: sic virtuosus in quolibet fortuna prospera

vel aduersa boni se habet. tamen si sit multo melius per virtutem a deo infusa quam per virtutem ex actibus acquisita: ideo subdit apostolus. **I**n eo quod me confortat. i. per ipsum deum. **V**eritatem boni se. mihi vobis per comunicantes tribulationi mee. i. ministrantes mihi subsidium temporale detento in carcere. **S**citis autem et vos philippenses. per ea que vidistis vel audistis. **I**n principio euangelij. i. quoniam vobis predicare euangelium incepti. **N**ulla mihi ecclesia comunicauit in ratione dati et accepti. rationale enim est ut accipientes spiritualia a predicantibus: dent eis temporalia. **N**isi vos soli. et in hoc commendat eorum liberalitatem per certis. **Q**uia et thessalonicam semel et bis in usum misistis. i. bona vestra: in quibus ego et predicatores alij debemus querere: non superfluum: sed ad necessarium usum. **N**on quia quero datum. principaliter. **S**ed requiro fructum abundantem in ratione vestra. id est meritum ex parte vestra: quod dicitur fructus abundans: quia ducit ad vitam beatam. **H**abeo autem omnia. que misistis mihi. **E**t abundo. non solum per mihi necessarijs: sed etiam pro necessitatibus aliorum. **A**ccipitis ab epaphrodito que misistis per eum in odorem suauitatis etc. nam elemosina est hostia deo acceptissima. et quia de beneficio regradandum est benefactori: ideo subdit. **D**eus autem impleat omne desiderium vestrum. sicut me repleuistis. **S**ecundum diuitias suas in gloria sua. reddendo vobis per temporalibus eterna. **I**n christo iesu. id est per iesum christum deus est principalis actor: ideo consequenter gratias agit ei dicens: **D**eo autem et patri nostro gloria etc.

Ad Colossenses

Salutate. **H**ic ultimo ponit huius eplę conclusio p salutatione cū dicit: Salutate omnē sanctū in xpo iesu. id est sanctificatū p baptismū ihu xpi. **S**alutat vos qui mecū sunt fratres. mihi ministrātes et p tpe pdicantes. **S**alutat vos oēs sancti. i. xpiani generalit. **M**axime aut qui de domo cesaris sunt. p b innuit q isti spalem affectū habebant ad philippenses.

Incipit postilla sup epistolam ad colossenses.

Paul^o apo stol^o. **I**ncipit epla ad colossenses que diuidit i tres ptes in salutatione et psecutionem ibi. **G**ras agimus. et cōclusionē: quarto capitulo: ibi. **Q**ue circa me sūt. **I**n prima pte exprimunt p sone salutes: et secūdo p sone salutate ibi. **H**is q sūt colossis. et bona eis optata: ibi. **G**ratia vobis etc. et patz sentētia ex dictis pluries in pncipijs aliaz eplaru.

Gratias agim^o. **H**ic incipit eplę psecutio. **C**irca quam sciendū: q aplūs nō pdicauit colossensibus psonalit: vt pz i plogo Hiero. sed p discipulos suos archippū et epaphra: et postea inducebat a pseudoaplis ad recipiendū legalia cū euangelio: ppter qd aplūs q i prib^o illis erat valde famosus scripsit eis ipos a legalibus retrahēdo: et in fide ac moribus solidando. **E**t diuidit in tres partes: qz pmo inducit eos ad tenendū firmiter euāgelij veritatē. scdo ad pcanē dum pseudoaploz falsitatē: ca. sequēti. tercio ad pūuādū vite sanctitatē ca. iij. pma in duas: qz pmo vt vba sua melius recipiant: ostēdit se eis beniuolū. secūdo inducit eos ad ptre tenendū xpi euāgelium: ibi. **Q**ui est imago. pūmū aut facit duplici. s. agēdo gratias de bona eoz inchoatione. secūdo orādo deuote p meliori cōsummatiōe sibi. **I**deo et vos. **C**irca pūmū dicit: **b** **G**ratias agim^o deo et patri do. no. ihu xpo semp. i. omnib^o horis ad orandū deputatis. **c** **A**udientes. p epaphram: vt habet infra. **d** **F**idem vestrā in xpo iesu. que est fundamentū spūalis edificij. et qz fides sine opibus mortua ē: **Y**ac. ij. ideo sequit. **e** **E**t dilectionē etc. i. opa charitatis que exercetis erga omnes fideles: nō p cōmodo terreno: sed celesti pmo: ideo sequit. **f** **P**ropter spem etc. quā audistis in vbo veri. euā. qd nō pmittit bona terrena: sicut

in secula seculorū: Amen.

Salutate omnē sanctū in xpo ihu. **S**alutant vos qui mecum sunt fratres. **S**alutate vos omnes sancti: maxime aut qui de cesaris domo sunt. **G**ratias dñi nri iesu xpi cū spū vro: Amen.

ExPLICIT epistola Pauli ad philippenses.

Incipit argumentū i epistolā ad colossenses.

Colossenses: et hi sicut et laodicenses sunt asiāni: et ipi puenti erāt a pseudoaplis. **N**ec ad hos accessit ipe aplūs: s. et hos p epistolā corrigit. **A**udierāt enī verbū ab archippo qz ministeriū in eos accepit. **E**rgo apostolus iam ligat^o scribit eis ab epheso p tichicū diaconem et onesimū acolythum.

ExPLICIT argumentū. **I**ncipit epla Pauli ad colossenses. **C**apitulū. j.

Paulus apostolus iesu xpi p voluntatē dei et timotheus frater his qui sunt colossis sanctis et fidelib^o fratribus in christo iesu. **B**ea vobis et pax a deo patre nro. **G**ras agim^o deo et ptri

lex vetus: sed celestia vt patz ex decursu ipius. **Q**uod puenit ad vos. p pdicationē discipuloz meoz. **S**ic et in vniuerso mūdo est. nā a tpe aploz pdicatu fuit euāgelij p orbē terrarū sicut declarant pleni^o sup illud ps. xvij. **I**n omnē terrā exiit etc. et breu^o replicat sup epistolā ad Ro. x. vbi h autoritas allegat.

S orātes audiētes fidē vram i xpo ihu et dilectionē quā habetis in scōs oēs ppter spē q̄ reposita est vobis in celis quā audistis i verbo veritatis euāgelij qd puenit ad vos sic et i vniuerso mūdo ē: et fructificat et crescit sic in vobis ex ea die q̄ audistis et cognouistis gratiā dei i veritate: sicut didicistis ab epaphra charissimo cōseruo nro: q̄ ē fidelis p vobis minister xpi iesu. **Q**ui etiā manifestauit nob dilectionē vraz i spū. **I**deo et nos ex q̄ die audiuius nō cessam^o p vobis orantes et postulātes vt impleamini agnitōe volūtatis ei^o i omī sapia et intellectu spiritali vt ambuletis digne deo p oia placētes i oi ope bono fructificātes: et crescentes i scia dei: in oi virtute cōfortati sūm potētā claritatē eius: in omī patiētia et longanimitate: cū gaudio gratias agētes deo et ptri: q̄ dignos nos fecit i pte sortis scōz i lumie. **Q**ui eripuit nos de potestate tenebrarū et trāstulit i regnū filij dilectionis sue in q̄ habem^o redemptionē et remissionē pec-

stolā ad Ro. x. vbi h autoritas allegat.

Et fructificat et crescit in alijs gentilib^o: sicut i vobis. s. fructificat. **K** **E**t ea die qua audistis credendo. cetera patent ex lra. **L** **I**deo et nos. **H**ic pnt apo stol^o ostēdit se beniuolū colossen. orādo p eoz felici psummatione. d. **I**deo et nos ex q̄ die audi. vestrū bonum pncipiū.

M **N**ō cessa. p vobis orantes. mente.

N **P**ostulātes. ore o **H** **I**mp. agnit. volun. eius. i. vt plenius diuinā volūtatē cognoscatis.

P **I**n omni sapientia. q̄tū ad cognitōnē rerū ad vitā actiuam pntentium.

Q **E**t intellectu spiritali. q̄tū ad cognitōnē spūaliū ad cōtemplationē pntentiū.

R **A**mbuletis digne p viā hui^o vite ad patriā. **S** **D**eo p oia placētes. in speculabilibus et opabilibus.

T **I**n omni ope bono fructificātes. i. o bono in mell^o pfectentes q̄tū ad actiūā vitā. **V** **E**t crescentes in scia dei. q̄tū ad cōtemplatiūā.

X **I**n omni virtute. s. moralī et intellectuāli. **C** **C**ōfortati sūz etc. **H** **A**ddit ad ostendendū qd nō loquit

de virtutib^o politicis: s. infusis: que dant a deo cū gratia et per eū similiter augmentant. **3** **I**n omni patientia. p aduersariorū tolerantia. **a** **E**t longanimitate. p certam premioz expectationē. **b** **G**ratias agentes deo et patri. qui dignos nos gentiles et iudeos indifferenter. **c** **F**ecit per gratiā baptismatē. **d** **I**n parte sortis etc. quia gratia baptismalis dignum facit hereditate eterna: que habet in clara dei visione. **e** **Q**ui eripuit nos de potestate tenebrarū. i. de potestate inimici p mortē filij sui **f** **E**t trāstulit in regnū filij. quia eripiēdo nos de regno et potestate dyaboli. reponit nos in regnū filij sui: q̄ regnat hic in fidelibus p gratiā: et in beatis per gloriā. **g** **D**ilectionis sue. p hoc nō est intelligendū qd filius pcedat a spūsancto qui est amor seu dilectio: sed dicitur filius dilectionis paternae: in quātum pater summe diligit ipm: et nos p eum. **h** **I**n quo. id est p quem. **i** **H**abemus redemptionē a potestate dyaboli. **k** **E**t remissionē peccatoz. p sacramēta baptismi et penitētiē q̄ habet